

Zastavení výkonu rozhodnutí

K vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, lze nařídit výkon rozhodnutí i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon rozhodnutí nebylo vypořádáno. Ve vztahu k novému občanskému zákoníku je podstatné, zda vymáhaný dluh vznikl ještě za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb., když podle přechodných ustanovení nového občanského zákoníku (§ 3028 odst. 3 o. z.) se vznik dluhu včetně práv a povinností, z něho vyplývajících, řídí dosavadními právními předpisy, jimiž se řídí i vypořádání zaniklého SJM (§ 3028 odst. 2 o. z.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 5402/2015, ze dne 26.8.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné EMITA INVESTMENTS CZ, a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. Ing. A.Č., advokátem se sídlem v P., proti povinnému V. M., za účasti bývalé manželky povinného Bc. G. M., zastoupené Mgr. M.P., advokátem se sídlem v P., pro 3 800 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 148 EXE 2239/2014, o dovolání Bc. G. M. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 2. 2015, č. j. 14 Co 3/2015-92, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Městský soud napadeným rozhodnutím změnil usnesení ze dne 12. 11. 2014, č. j. 148 EXE 2239/2014-33, kterým Obvodní soud pro Prahu 7 zastavil exekuci prováděnou prodejem nemovitostí exekučními příkazy ze dne 4. 6. 2014, č. j. 054 EX 1943/14-34 a č. j. 054 EX 1943/14-36, a manželce povinného nepřiznal právo na náhradu nákladů exekuce vůči oprávněné, tak, že návrh bývalé manželky povinného na zastavení exekuce zamítl.

Odvolací soud vyšel mimo jiné ze zjištění, že manželství povinného s Bc. G. M. bylo pravomocně rozvedeno 20. 8. 2012, že rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 10. 9. 2014, č. j. 18 C 14/2013-233, který v době rozhodování odvolacího soudu dosud nenabyl právní moci, soud přikázal do výlučného vlastnictví bývalé manželky povinného pozemek parc. č. st. 281, jehož součástí je budova č. p., a pozemky parc. č. 727/14 a parc. č. 272/21, v katastrálním území F., kde bývalá manželka bydlí s dětmi, svěřenými do její péče po rozvodu, že exekučním titulem je směnečný platební rozkaz Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2014, č. j. 49 Cm 9/2014-12, jímž bylo povinnému uloženo zaplatit oprávněné 3 800 000 Kč s příslušenstvím, že před podáním návrhu byl povinný jako ručitel vyzván ke splnění svého ručitelského závazku s tím, že dlužník I. P. zemřel a zaplatil jen 200 000 Kč, že žádost o pověření a nařízení exekuce byla podána 24. 4. 2014 (exekuční řízení zahájeno 23. 4. 2014), že pověřením ze dne 5. 5. 2014, č. j. 148 EXE 2239/2014-10, soud pověřil provedením exekuce Mgr. Jiřího Nevřela, soudního exekutora Exekutorského úřadu Praha-východ, že soudní exekutor vydal dne 4. 6. 2014 pod č. j. 054 EX 1943/14-34 a 054 EX 1943/14-36 exekuční příkazy, jimiž rozhodl o provedení exekuce prodejem nemovitých věcí v SJM povinného a jeho bývalé manželky, že dne 1. 7. 2014 bývalá manželka povinného vyjádřila nesouhlas s ručitelským závazkem, že podala návrh na odklad exekuce, jemuž soudní exekutor vyhověl, a že usnesením Policie České republiky ze dne 29. 1. 2015, které v době rozhodování odvolacím soudem dosud nenabyl právní moci, byla odložena trestní věc podezření ze spáchání zločinu podvodu ve stadiu pokusu, jehož se měl dopustit povinný s cílem vytvořit si fiktivní závazek v souvislosti s očekávaným vypořádáním SJM se skrytým úmyslem odčerpání majetku ze SJM, když podepsal per

aval bez vědomí své bývalé manželky směnku výstavce (dlužníka) I. P. na pohledávku oprávněné ve výši 4 000 000 Kč. Poté uzavřel, že tvrzení bývalé manželky povinného o fiktivnosti dluhu bylo spolehlivě vyvráceno výpovědí povinného i předsedy představenstva oprávněné Ing. N. v rámci prověřování Policií České republiky v řízení vedeném pod sp. zn. KRPA 349634-29/TČ-2014-00191-7-MU, když bylo zjištěno, že směnka byla vystavena a povinným podepsána dne 30. 9. 2010 za odměnu 150 000 Kč. Dluh povinného tak vznikl za trvání manželství, přičemž ke dni zahájení exekučního řízení společné jmění manželů nebylo vypořádáno. Proto lze exekucí postihnout i nemovité věci, které do SJM náleží. Neztotožnil se s argumentací soudu prvního stupně, že na majetek je třeba pohlížet na jako již vypořádaný a že nelze na bývalé manželce povinného spravedlivě požadovat, aby nesla riziko délky sporu. Nesouhlasil ani s názorem, že v dané věci lze analogicky uplatnit § 262a odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, dále jen „o. s. ř.“, neboť dané ustanovení se nevztahuje na provedení exekuce prodejem nemovitých věcí a aplikace tohoto ustanovení předpokládá společný dluh obou manželů. Za nesprávný považoval odvolací soud i názor odvolatelky, že v daném případě je třeba použít § 732 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, dále též jen „o. z.“, ve spojení s § 3028 o.z. s tím, že vznik dluhu se řídí úpravou občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013, touto úpravou se pak řídí i vypořádání SJM povinného a jeho bývalé manželky. Mezi bývalými manžely je nesporné, že se jedná o závazek, který přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, a který převzal pouze povinný bez souhlasu bývalé manželky, netvoří tedy součást SJM ve smyslu § 143 odst. 1 písm. b) zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, dále jen „obč. zák.“. Jde-li o uspokojení výlučného dluhu jednoho manžela, lze získat exekuční titul jen vůči tomuto manželovi, majetek v SJM lze však postihnout v rámci exekuce. Proto je bývalá manželka povinná strpět, aby věřitelova pohledávka byla z tohoto majetku uspokojena. Dodal, že bývalá manželka povinného podala u Obvodního soudu pro Prahu 7 vylučovací žalobu, v případě úspěchu v této věci pak může podat nový návrh na zastavení exekuce.

Bývalá manželka povinného v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, přičemž jeho přípustnost dovozuje z toho, že v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny následující otázky týkající se § 732 o. z. a přechodných ustanovení o. z.:

a) Je v případě vymáhání dluhu jen jednoho z bývalých manželů z majetku spadajícího do zaniklého, ale nevypořádaného SJM, s nímž nedlužící bývalý manžel projevil nesouhlas ve smyslu § 732 o. z., procesním prostředkem obrany nedlužícího bývalého manžela návrh na částečné zastavení exekuce či vylučovací žaloba?

b) Je ustanovení § 732 o. z. aplikovatelné pouze na dluhy vzniklé po nabytí účinnosti o. z. bez ohledu na skutečnost, že se nedlužící bývalý manžel o vzniku dluhu dozvěděl prokazatelně až po nabytí účinnosti o. z.; jinak řečeno, je pro aplikaci ustanovení § 732 o. z. rozhodným okamžikem vznik dluhu nebo okamžik, kdy se nedlužící bývalý manžel o vzniku dluhu dozvěděl?

c) Je aplikace ustanovení § 732 vyloučena v případě, že před nabytím účinnosti o. z. došlo k rozvodu manželství a tedy k zániku SJM povinného a jeho bývalé manželky, které dosud nebylo vypořádáno, ačkoliv se bývalá manželka povinného prokazatelně dozvěděla o existenci dluhu až po nabytí účinnosti o. z. a dluh do SJM nespadá?

Odvolacímu soudu vytýká, že nijak nezdůvodnil svůj názor, že v případě, kdy má být postižen jen vypořádací podíl povinného a nikoliv majetek spadající do SJM jako celek, musí se druhý manžel domáhat obrany svého majetku vylučovací žalobou. Nesprávnost tohoto názoru dovolatelka při absenci použité judikatury dovozuje z právní teorie (Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L., a kol., Občanský zákoník II., rodinné právo, Komentář, I. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, str. 291 – komentář k § 732 o. z.). Rovněž nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že v souzené věci je aplikace

§ 732 o. z. vyloučena. Skutečnost, že povinnému a jeho bývalé manželce vzniklo právo na vypořádání SJM již v roce 2012, není v dané věci relevantní, neboť uvedený dluh není součástí SJM, a tedy vznik práva na vypořádání SJM nemá s vymáháním dluhu žádnou souvislost. Ustanovení § 732 o. z. upravuje pouze limit možného postižení SJM, a jestliže se dovolatelka o dluhu povinného dozvěděla až 30. 6. 2014, má právo s ohledem na § 3028 odst. 3 o. z. domáhat se zastavení exekuce v rozsahu přesahujícím tento limit. Navrhla proto, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Oprávněná ve vyjádření k dovolání uvedla, že názor bývalé manželky povinného na možnost použití § 732 o. z. je mylný, neboť dluh vznikl v roce 2010, tedy za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb. Dispozice právní normy vyjádřené v uvedeném ustanovení nepočítá s hypotézou, jakou uvádí bývalá manželka povinného.

Povinný odkázal na své vyjádření k odvolání oprávněné proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 12. 11. 2014, č. j. 148 EXE 2239/2014-33, a dále uvedl, že nemá jak právní názor soudu ohledně správnosti aplikace zákona č. [40/1964](#) Sb. zpochybnit.

Nejvyšší soud projednal a rozhodl o dovolání podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2014.

Dovolání je přípustné, neboť dovolací soud se dosud nezabýval otázkou, zda se manžel povinného může dovolat § 732 zákona č. [89/2012](#) Sb. v případě, je-li vymáhán dluh vzniklý za trvání manželství s povinným, které bylo pravomocně rozvedeno v roce 2012, tedy před nabytím účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb.

Podle ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Takové vady však dovolací soud nezjistil.

Nesprávné právní posouzení věci může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z obsahu spisu vyplývá, že dne 30. 9. 2010 byla vystavena směnka na 4 000 000 Kč, kterou povinný podepsal jako ručitel, že na tuto směnku dlužník zaplatil pouze 200 000 Kč, že Městský soud v Praze dne 30. 1. 2014, pod č. j. 49 Cm 9/2014-12, vydal směnečný platební rozkaz k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 3 800 000 Kč vůči povinnému, že exekuční návrh byl soudnímu exekutorovi Mgr. Jiřímu Nevřelovi doručen 23. 4. 2014, že manželství povinného a G. M. bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu v Berouně č. j. 3 C 11/2012-25, který nabyl právní moci dne 20. 8. 2012.

Podle § 42 odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „e. ř.“), ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2015, exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů lze vést také tehdy, jde-li o vymáhání dluhu, který vznikl za trvání manželství nebo před uzavřením manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely exekuce považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že bylo rozhodnutím soudu zrušeno společné jmění manželů nebo zúžen jeho stávající rozsah nebo že byl smlouvou zúžen rozsah společného jmění manželů, že byl ujednáno režim oddělených jmění nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

Podle § 42 odst. 1 e. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2015 při posuzování skutečností podle odstavce 1 exekutor vždy přihlédne k tomu, co v řízení vyšlo najevo.

Podle § 267 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2015 právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.

Podle § 267 odst. 2 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2015 se obdobně jako podle odstavce 1 postupuje, byl-li nařízeným výkonem rozhodnutí postižen majetek, který patří do společného jmění manželů nebo se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela, ale vymáhanou pohledávku nelze z tohoto majetku uspokojit.

Podle § 731 o. z. vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.

Podle § 732 o. z. vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

Podle § 3028 odst. 1 o. z. se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti.

Podle § 3028 odst. 2 o. z. není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Podle § 3028 odst. 3 o. z. není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

Z citovaného § 267 o. s. ř. vyplývá, že obrana manžela povinného v případě, že byl postižen majetek, který patří do společného jmění manželů nebo se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela, ale vymáhanou pohledávku nelze z tohoto majetku uspokojit, spočívala v podání vylučovací žaloby proti oprávněnému. Teprve zákonem č. [139/2015](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [256/2013](#) Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), a který nabyl účinnosti 1. 7. 2015, byl do občanského soudního řádu vložen § 262b. Ten umožňuje manželů povinného v případě, že je výkonem rozhodnutí postižen majetek v SJM nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, domáhat se v této části zastavení výkonu rozhodnutí. Nicméně judikatura Nejvyššího soudu zcela výjimečně připouštěla, aby se manžel povinného bránil podáním návrhu na zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) i před uvedeným datem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. 26 Cdo 3140/2015). Jestliže však manželka povinného

podala žalobu na vyloučení věci, a soud jejímu návrhu vyhověl, je v této věci dán důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

Z ustanovení § 42 odst. 1 e. ř. v citovaném znění (jehož znění je shodné s § 262a odst. 1 o. s. ř.) vyplývá, že lze vést exekuci na majetek náležející do SJM, jedná-li se o vymáhání dluhu jen jednoho z manželů, který vznikl za trvání či před uzavřením manželství. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 20 Cdo 238/2003, uveřejněném pod číslem 74/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek vyslovil názor, že k vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, lze nařídit výkon rozhodnutí i na majetek patřící do zaniklého společného jmění, které v době zahájení řízení o výkon nebylo vypořádáno. Jestliže dluh povinného vznikl za trvání manželství, lze v souzené věci exekučně postihnout i majetek patřící do zaniklého společného jmění, které ke dni zahájení exekučního řízení dosud nebylo vypořádáno.

Dovolací soud současně zastává názor, že aplikace ustanovení § 732 o. z., již dovolatelka v projednávané věci prosazuje s tvrzením, že se o dluhu bývalého manžela dozvěděla až v roce 2014, tj. po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, není na místě. V projednávané věci je totiž podstatné, že vymáhaný dluh vznikl ještě za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb. Podle přechodných ustanovení nového občanského zákoníku (§ 3028 odst. 3 o. z.) se vznik dluhu včetně práv a povinností z něho vyplývajících řídí dosavadními právními předpisy, jimiž se řídí i vypořádání zaniklého SJM (§ 3028 odst. 2 o. z.). Tímto předpisem je zákon č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013. Z uvedeného je zřejmé, že prostor pro zastavení exekuce v rozsahu upraveném v § 732 o. z. není dán.

Protože odvolací soud dospěl k témuž závěru, postupoval Nejvyšší soud podle § 243d odst. 1 o. s. ř. a dovolání zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)